

สร้างโบสถ์ (หลัง) ใหม่ : ไม่เล็ก ไม่ใหญ่ ขอให้มีความพอดี ประสิทธิ์ พงศ์อุดม

การเคลื่อนไหวในวงการคริสตจักรบ้านเราที่น่าสนใจอย่างหนึ่งคือ เรื่องการสร้างโบสถ์หรือพระวิหารหลังใหม่ บางคริสตจักรหรือบางหมวดสร้างโบสถ์ก็เพราะยังไม่มีตัวโบสถ์จริง ๆ บางแห่งมีแล้วแต่ผู้ฟังไป หรือบางแห่งมีแล้วแต่ยังรู้สึกว่าจะไม่ค่อยจุใจ ต้องรื้อและสร้างใหม่ให้สวยงามกว่าเก่า และยังมีเหตุผลอีกมากมายที่คริสเตียนจะหาเรื่องสร้างโบสถ์หลังใหม่ ที่น่าสังเกตก็คือ การสร้างโบสถ์ใหม่ของคริสตจักรหรือหมวดแต่ละแห่ง เป็นกิจกรรมที่สร้างความตึกคักแก่สมาชิกไม่น้อย หลายคนยอมอุทิศร่างกาย แรงใจให้โดยไม่เหน็ดเหนื่อยเพราะอยากเห็นผลงานว่าสิ่งก่อสร้างจะงามเลิศเลอสักเพียงใด หลายแห่งมีรายงานชวนตื่นเต็นว่าคริสเตียนยอมเสียสละอุทิศร่างกายแรงใจอย่างน่าชื่นชมเช่นไรบ้าง ซึ่งคิดกับการสร้างพระวิหารในใจ คริสเตียนค่อนข้างจะประหยัดในการจ้างช่าง (ผู้อภิบาล) ประหยัดในการซื้ออุปกรณ์ (พระคัมภีร์ตำราเรียนวิทยุและอื่น ๆ) ประหยัดในการอุทิศร่างกายแรงใจ เมื่อมีการรณรงค์ในเรื่องนี้ก็ไม่ค่อยสนใจนัก ปัญหาการอภิบาลคริสตจักรและการดำเนินชีวิตคริสเตียนจึงยังคงค้างเป็นตะกอน อย่างที่เรา ๆ ท่าน ๆ รู้กันคืออยู่

ข้อเขียนนี้ ผู้เขียนไม่ได้คัดค้านเรื่องการสร้างโบสถ์ หรือตั้งใจจะวิเคราะห์ว่าทำไมคริสเตียนไทยจึงสนใจเรื่องการสร้างโบสถ์มากกว่าการสร้างระบบอภิบาลที่มั่นคงมีประสิทธิภาพ แต่อยากจะแสดงความเห็นว่าไหน ๆ ก็มีการคิดที่จะสร้างโบสถ์หลังใหม่กันแล้ว ก็อยากจะเสนอข้อควรพิจารณาว่า น่าจะสร้างอย่างไรแบบไหน ขนาดใด เพื่อว่าผู้ที่มีจิตศรัทธาร่วมถวาย ไม่ว่าจะเป็นที่น้องชาวคริสต์ชาวพุทธ หรือศาสนาอื่น เขาจะได้เห็นผลสำเร็จอันน่าชื่นชมและมีส่วนในการรับบุญรับกุศลนั้นด้วย โดย

ผู้เขียนจะขอเอาประสบการณ์จากการสร้างโบสถ์ของหมวดธรรมเจริญ สังกัดคริสตจักรภาคที่ 14 สภาคริสตจักรฯ ที่มีพิธีนมัสการมอบถวายโบสถ์หลังใหม่ไปสด ๆ ร้อน ๆ มาเป็นตัวอย่าง

ส่วนหนึ่งของสมาชิก เป็นแรงงานในการสร้างโบสถ์หมวดธรรมเจริญ

หมวดธรรมเจริญ คริสตจักรภาคที่ 14 สภาคริสตจักรฯ ตั้งอยู่ที่บ้านปากทางเจริญ ต.คอยหล่อ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ เป็นหมวดคริสเตียนเล็ก ๆ ตั้งอยู่ห่างจากเชียงใหม่ 42 กิโลเมตร และห่างจากถนนใหญ่สายเชียงใหม่-จอมทอง เพียง 400 เมตร หมวดคริสเตียน แห่งนี้มีประวัติยาวนานมาตั้งแต่ราวปี ค.ศ. 1937 คริสเตียนแต่เดิมเป็นกลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาจากโรงพยาบาลแมคเคน และได้รับการช่วยเหลือให้มีที่อาศัยทำกิน ณ ที่แห่งนี้ เดิมทีมีคริสเตียนมากแต่ภายหลังย้ายไปอาศัยทำมาหากินหรือตั้งคริสตจักรอยู่ที่อื่น เช่น ที่คริสตจักรคณะอานจอมทอง จึงเหลือคริสเตียนราว 6-7 ครอบครัวมีสมาชิกผู้ใหญ่เพียงสิบกว่าคน

นานมาแล้วหมวดคริสเตียนธรรมเจริญมีศาลาชั่วคราวสำหรับนมัสการ 1 หลัง สร้างขึ้นจากวัสดุที่รื้อและย้ายจากศาลาหลังก่อน ๆ ครั้งหลังสุดนับเป็นหลังที่ 5 จึงเป็นสถานนมัสการที่ไม่ค่อยมั่นคงสวยงามนัก เสาและเครื่องไม้ถูกปลวกทำลายจนทรุดโทรมอย่างหนัก ผู้นำหมวดและผู้เกี่ยวข้องจึงเห็นสมควรที่จะให้มีการสร้างโบสถ์ขึ้นใหม่ให้มีความมั่นคง เพื่อสง่าราศีแด่องค์พระเจ้า และให้ประโยชน์ต่อคริสตชนรวมทั้งเพื่อนบ้านรอบข้าง ศจ.คอน เพอร์ซัน อดีตภราดร ผู้ร่วมงานของคริสตจักรภาคที่ 14 อจ.ไสว ชินวงศ์ อาจารย์คณะศาสนศาสตร์แมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ อจ.ประสิทธิ์ พงศ์อุดม นักวิจัยฝ่ายประวัติศาสตร์สภาคริสตจักรฯ และคุณวรรณวิ พงศ์อุดม จากโรงพยาบาลแมคคอร์มิค เชียงใหม่ ซึ่งลูกหลานของคริสเตียนที่นี่ ได้ไปให้คำปรึกษาหารือตามคำ

ขอรับรองของผู้นำหมวดและเห็นพ้องต้องกันกับสมาชิกว่าควรมีการสร้างโบสถ์ใหม่ในงบประมาณที่ไม่สูงนัก จึงรณรงค์หาทุกเมื่อปลายปี 1993 และเริ่มการก่อสร้างโดยมีพิธีเทปูนเสาแรก

เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 1994 การก่อสร้างดำเนินมาจากเสร็จเรียบร้อยในปลายเดือนมกราคม 1995 และมีการนมัสการมอบถวายโบสถ์พร้อมทั้งถวายผลหัวปีเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมานับเป็นงานใหญ่ในรอบ 50 ปี หรือเป็น “งานปอยหลวง” ของคริสเตียนหมวดธรรมเจริญครั้งแรกเลยทีเดียว

โบสถ์หลังนี้มีขนาดกว้าง 4.5 เมตร ความยาวภายในโบสถ์ 9 เมตร ความยาวหน้ามุข 2 เมตร ความกว้างหน้ามุข 2 เมตร หน้าจั่วหลังคาตัวโบสถ์ สูง 2.5 เมตร จั่วหน้ามุขสูง 1.5 เมตร การสร้างสิ้นค่าใช้จ่ายประมาณ 140,000 บาท ค่าใช้จ่ายนี้รวมถึงการปรับที่และถมดินสูง 80 เซนติเมตร การสร้างห้องอาบน้ำและสุขา 1 หลัง การจัดแต่งสวนหย่อม 4 จุด การปลูกต้นไม้สักทองและสนก้นลมรอบที่ตั้งโบสถ์ รวมทั้งการปลูกหญ้าญี่ปุ่นรอบตัวโบสถ์ แต่มีองค์ประกอบอื่น ๆ ก่อนข้างมาก โบสถ์หลังนี้จุสมาชิกได้เต็มที่ประมาณ 70 คน

แนวคิดในการก่อสร้างคือเมื่อสมาชิกมีจำนวนน้อยและมีฐานะยากจนการคิดสร้างโบสถ์หลังใหม่ก็คิดเอาตามกำลังและความเหมาะสมของชุมชนโดยคิดว่าขนาดที่วางแผนไว้สามารถทำสำเร็จได้และความสำเร็จนั้นก็เป็พระกรุณาคุณที่ล้นเหลือจากพระเจ้าแล้ว ไม่ต้องทำทายเป็นพระกรุณาคุณของพระเจ้า โดยการขอหรือทำในสิ่งที่ใหญ่เกินตัว ในการดำเนินการก่อสร้างก็เช่นเดียวกัน ไม่ได้คิดแต่เพียงว่าสร้างเป็นตัวโบสถ์แล้วก็เสร็จ ได้มีการจัดแต่งสวนหย่อมและปลูกต้นไม้เพื่อสร้างความร่มรื่นในอนาคตเพราะที่ตั้งหมวดธรรมเจริญค่อนข้างแห้งแล้ง สวนหย่อมที่แต่งทำแบบเรียบง่ายอาศัยไม้ประดับที่มีอยู่เดิมในหมวด เช่น ต้นวาสนา ต้นศรพระนาม ดอกคุณนายต้นสาย หากต้องการไม้ประดับที่ไม่มี เช่น ต้นสนคริสตมาส เฟื่องฟ้า ดอกเข็ม ต้นชาทอง ก็ซื้อเอาตามเรือนเพาะชำ และเอากระบืออิงดินของ

สมาชิกที่เขาซื้อลงมาตั้งเป็นแนวแปลงไม้ดอกไม้ประดับตามที่ออกแบบไว้ (บ้านทางเหนือเมื่อรีอกระเบื้องดินขอลงเพื่อมุงหลังบ้านใหม่มักจะกองกระเบื้องดินขอทิ้งไวเฉย ๆ ไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไร) โดยขอให้สมาชิกเป็นผู้รักษาดูแลสวนหย่อมที่ถือเป็นแหล่งพักผ่อนสาธารณะของพวกเขาเอง

แรงงานก่อสร้างก็ใช้แรงงานจากสมาชิกโดยจ้างหัวหน้าช่าง 1 คน มาเป็นผู้คุมงานและดำเนินการก่อสร้าง ได้ตกลงกันว่าขอย้ายค่าแรงงานสมาชิกเพียง 75 เปอร์เซ็นต์ของแรงงานปรกติ เช่น ค่าแรงวันละ 120 บาท ก็จ่าย 80 บาท แต่เมื่อมีทุนเหลือน้อยและมีความจำเป็นในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ก็ขอให้สมาชิกถวายแรงงานโดยไม่คิดค่าตอบแทน ส่วนนี้ช่วยให้การก่อสร้างเป็นไปได้ด้วยดี การทาสีและตกแต่งก็ใช้แรงงานของสมาชิกเป็นหลักอาจจะไม่มีช่างทาสีอาชีพ แต่ก็ทำให้โบสถ์มีสีสันสดใสสวยงามไม่น้อยเช่นกัน

การหาทุนสำหรับสร้างโบสถ์ก็ไม่ได้ขอบริจาคตามคริสตจักรทั่วประเทศเพราะเห็นว่าทุนขนาดนี้ไม่น่าจะรบกวนที่อื่น การขอถวายมาจากคริสเตียนในชุมชนญาติพี่น้อง เพื่อนพ้องผู้ร่วมงาน ผู้หลักผู้ใหญ่ที่นับถือทั้งชาวคริสต์ ชาวพุทธและคริสตจักรที่สนิทสนม บางท่านอาจคิดว่าการก่อสร้างที่ดำเนินมาอย่างรวดเร็ว คงจะมีทุนจากเมืองนอกมาช่วย โดยความจริงแล้วทุนกว่า 95 เปอร์เซ็นต์มาจากคริสเตียนและพี่น้องชาวพุทธในประเทศ มีคริสตจักรจากสหรัฐอเมริกาเพียงแห่งเดียวที่ส่งเงินมาช่วยราว 6,000 บาทเท่านั้น มีบางท่านเสนอขอทุนจากองค์กรคริสเตียนคณะหนึ่ง ขณะนั้นกำลังดำเนินการก่อสร้างโบสถ์สำเร็จรูปให้ คริสตชนกลุ่มหนึ่งในเขตใกล้เคียงกันแต่นั้นไม่ใช้วิธีการที่ดีในการสร้างโบสถ์เพราะไม่ใช้วิธีการที่ดีในการสร้างโบสถ์เพราะไม่ใช่เป็นสิ่งที่มาจากน้ำพักน้ำแรงของสมาชิกและเพื่อนบ้านในสังคม ผู้เขียนเห็นว่า ถึงแม้โบสถ์สำเร็จรูปแบบอาจจะใหญ่โตสวยงาม ทว่าขาดจิตวิญญาณของความภูมิใจ และการพิทักษ์รักษาาร่วมกันคงไม่มีคุณค่าทางจิตใจเท่าใดนัก

แนวคิดคืออย่างหนึ่งคือการสร้างโบสถ์ใหม่ของหมวดธรรมเจริญครั้งนี้ มีความตั้งใจว่าจะมิใช่เป็นเพียงที่นมัสการเท่านั้น หรือสร้างแล้วปิดโบสถ์ปิดประตูแล้วเปิดใช้เฉพาะวันอาทิตย์ แต่ในอนาคตมุ่งหมายว่าจะเป็นที่สงบจิตใจและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับผู้ที่ประสพกิจแสวงหาความวิเวก ไม่ว่าจะพี่น้องชาวคริสต์และเพื่อนบ้านที่นับถือศาสนาอื่นเป็นการสร้างสันติสุขร่วมกันในชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยการจัดสวนหย่อมหรือศัพท์ทางวิชาการเขาว่าจัดทำภูมิทัศน์ให้สวยงาม จะทำให้บริเวณที่ตั้งโบสถ์ร่มรื่นยิ่งขึ้น จะจัดม้านั่งสนามและเครื่องเล่นสำหรับเด็ก ใครอยากไปนั่งโดยสงบเพ่งมองไม้กางเขนที่ทำแบบไทย ๆ มีลวดลายแกะสลักอ่อนช้อย ก็สามารถทำได้ เมื่อเริ่มลงมือทำเช่นนี้มีเสียงสะท้อนของเพื่อนบ้านที่เดินผ่านไปผ่านมาว่า “เป็นแป้งวิหาร ตกแต่งสวนล้อมวนดีนะ” (เขาสร้างโบสถ์จัดสวนหย่อมดูงามตาเย็นใจยิ่งนัก) ดังนั้นโบสถ์ที่เราสร้างจึงไม่ใช่เพื่อพวกเขาชาวคริสต์เท่านั้น แต่ยังเป็นที่พักใจและเป็นแบบอย่างของเพื่อนบ้านด้วย หลังจากเริ่มทำเช่นนี้ไม่นาน

พระผู้ใหญ่บางรูปของวัดประจำหมู่บ้านได้นำความคิดนี้ไปจัดตกแต่งในวัดด้วย นับเป็นการสร้างสรรค์ที่ดีเป็นแบบอย่างสำหรับเพื่อนบ้านทางหนึ่ง

ในฐานะผู้เขียนเป็นประธานฝ่ายหาทุนและดำเนินการก่อสร้าง ก็อดไม่ได้ที่จะกล่าวถึงความจริงใจและความรับผิดชอบของคนที่ยอมตนมารับผิดชอบงานส่วนนี้ ซึ่งเป็นงานแนวหน้าที่หนักกว่าส่วนอื่น มีหลายอย่างที่เราต้องมีจิตสำนึกของความรับผิดชอบคือ

ประการแรก ความรับผิดชอบต่อองค์พระผู้เป็นเจ้า เพราะเมื่อเราเป็นผู้ยินยอมอุทิศตนให้พระเจ้าทรงใช้และยังทูลขอการทรงนำในการก่อสร้างพระวิหารถวายพระองค์ ก็ต้องดำเนินการไปจนประสบความสำเร็จ

ประการที่สอง การรับผิดชอบต่อสมาชิกและเพื่อนบ้าน เมื่อเริ่มต้นขอรับการถวายสำหรับการสร้างโบสถ์ก็เป็นที่แน่นอนว่า เราได้รับความไว้วางใจที่จะยอมให้นำเงินถวายหรือทรัพย์สินที่มาจากน้ำพักน้ำแรงของพวกเขาไปก่อสร้างศาสนสถานตามโครงการ เมื่อการก่อสร้างสำเร็จพวกเขาก็จะได้ผลบุญกุศลหรือหากเป็นคริสเตียนก็จะได้รับความสุขใจที่มีส่วนในการสร้างพระวิหารของพระเจ้า

ประการที่สาม ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมงานหรือกรรมการก่อสร้าง บุคคลคณะนี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เราสามารถดำเนินโครงการไปได้เพราะลำพังตัวผู้นำคนเดียวอาจจะไม่ได้รับความไว้วางใจเพียงพอ ดังนั้น เมื่อมีกรรมการหรือเพื่อนร่วมงาน ก็ต้องมีความรับผิดชอบไปจนถึงที่สุดของโครงการไม่ว่าเมื่อการก่อสร้างดำเนินการไม่ได้ตามโครงการ แล้วนำทรัพย์สินไปใช้ส่วนตัวโดยพลการและอ้างเหตุผลปกป้องตนเองต่าง ๆ นานาก็คงไม่สมควรอย่างยิ่งความต่างพริ้วจากเรื่องเงินเป็นเรื่องหมิ่นเหม่และเกิดขึ้นได้เสมอ ดังที่พระเยซูคริสต์ทรงเตือนให้คิดกันอย่างจริงจังว่า เราจะเข้าสองเจ้า บ่าวสองนายไม่ได้หรือมีคำเตือนถึงสมาชิกคริสตจักรบางแห่งในสมัยเริ่มแรกว่า การรับเงินทองเป็นมูลเหตุแห่งความชั่ว พระเจ้าทรงหยั่งรู้ถึงความละโมภโลกมากของมนุษย์และทรงเห็นว่าเราจะถูก “พระเจ้าเงินตรา” หรือซาตานสมัยใหม่ล่อลวงให้เสียคนไปได้ง่าย ๆ การมีกรรมการก็เพื่อตรวจสอบความบริสุทธิ์ของเรา บางคนอ้างว่าบางอย่างที่ทำไปแต่ไม่ตรงกับโครงการนั้นทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ ทว่าพฤติกรรมที่ออกมาไม่บริสุทธิ์ในสายตาของผู้ร่วมงาน หรือเพื่อนบ้าน ก็เป็นคำแก้ตัวที่น่าละอายและคริสเตียนไม่น่าจะทำ

ประการสุดท้าย คือความรับผิดชอบต่อคริสตจักรที่สังกัดหรือคริสตจักรเกี่ยวข้องอยู่ เพราะอย่างน้อยเมื่อคริสตชนคนใดคนหนึ่งจะสร้างโบสถ์สำหรับคริสเตียนที่สังกัดสภาคริสตจักรฯ ก็จะต้องทำโครงการขออนุญาตจากคริสตจักรและคริสตจักรภาค เมื่อคริสตจักรและคริสตจักรภาคให้ความเห็นชอบแล้วจึงจะดำเนินการได้ หากโครงการที่ตั้งขึ้นไม่สามารถดำเนินการได้ คริสตจักรต้นสังกัดจะต้องมีส่วนเข้ามาแก้ไขปัญหาคริสตจักรภาคเองก็ต้องมีส่วนในการติดตาม ถ้าไม่เช่นนั้นก็คงเป็นการ

ออกเรียบบอกบุญชาวบ้านแล้วเอาเข้าพกเข้าห่อ ตนเองตั้งที่ปรากฏเป็นข่าวคริสกโครมบ้อย ๆ พฤติกรรมเช่นนี้เป็นการหลอกลวงและตมต้นชนิดหนึ่งโดยอาศัยศรัทธาของศาสนิกเป็นช่องทางหากิน ในวงการคริสเตียนที่เน้นย้ำถึงความรัก ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความจริงใจและซื่อสัตย์ทั้งต่อพระเจ้าและเพื่อนบ้านก็ยังไม่น่าจะทำเช่นนั้น

ที่เขียนมานี้ บางท่านอาจจะมองว่าไร้สาระ บางท่านอาจจะมองว่าเป็นประโยชน์ แล้วแต่จิตใจใคร่ครวญของแต่ละท่าน ผู้เขียนเองแสดงความคิดเห็นก็เพื่อว่าจะเป็นข้อเตือนใจให้คริสตจักรหรือหมวดที่ต้องการสร้างโบสถ์ใหม่ได้ครุ่นคิดอย่างรอบคอบก่อนลงมือทำโครงการ และพิจารณาให้ถี่ถ้วนว่าเมื่อทำแล้วจะส่งผลประโยชน์อะไรต่อสมาชิกและชุมชนจากการศึกษาและประสบการณ์ของผู้เขียนในแวดวงคริสตจักรมีความรู้สึกไม่สบายใจอย่างหนึ่งคือคริสตจักรของเรามักจะมุ่งเน้นด้านวัตถุจนเกินเหตุ บางคริสตจักรมีสมาชิกอยู่ในชุมชนไม่กี่สิบคนแต่วางโครงการสร้างโบสถ์ราคาเกือบล้านบาทหวังว่าจะมีคนเป็นร้อย ๆ แต่พอสร้างแล้วมีสมาชิกเข้าร่วมนมัสการครั้งละสิบกว่าคน หรือบางแห่งมีวัดแต่คิดโครงการจะเอาให้ใหญ่โตเลิศหรูสุดขีดจนกระทั่งคริสเตียนที่รอคอยโบสถ์หลังใหม่หลงหายตายจากไปหมด ก็ยังไม่ได้สร้างสักทีกองทุนที่หาได้ก็พลอยศูนย์สลายหรือถูกนำไปแปรสภาพเป็นอย่างอื่นที่ไม่ใช่ตัวโบสถ์ตามที่บอกเรียบบอกประชาชนนับเป็นการสร้างความคลางแคลงใจต่อผู้มีจิตศรัทธาไม่น้อย ผู้เขียนเห็นว่าพฤติกรรมที่ไม่ตรงกับเป้าหมายเดิมเช่นนี้ เป็นผลเสียต่อระบบคริสต์ศาสนา เป็นผลเสียต่อส่วนบุคคลและส่วนรวมมากกว่าจะเป็นผลดีเราคริสเตียนจะคิดกันอย่างไรและเลือกทำในส่วนใดก็คงพิจารณากันได้ไม่ยากตรงนี้เราเลือกได้ และพระเจ้าจะทรงพอพระทัยตรงจุดไหนเราคงจะมีจิตสำนึกหยั่งรู้ถึงพระทัยของพระองค์ได้ไม่ลำบากเช่นกัน จริงไหมครับ

ที่มา : ข่าวคริสตจักร สภาคริสตจักรในประเทศไทย, ปีที่ 63 ฉบับที่ 538 เมษายน 1995, หน้า 34-37.